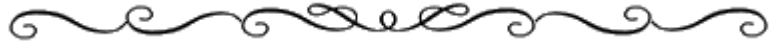

Erindringer fra fortiden 2009

(Fra Gunderup sogns historie.)

Bladet udgives af Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv og Forening

INDHOLDSFORTEGNELSE

OM "AHJ" Aalborg-Hadsund Jernbane

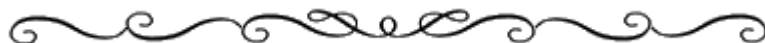
Bestyrelse.....	Side 3
Om "AHJ" Aalborg-Hadsund jernbane.....	Side 4
Glimt fra livet ved banen i Vaarst.....	Side 4
Fjelleradgaard i 1801.....	Side 9
Diverse småting.....	Side 11
Arkivets adresse og åbningstider.....	Side 12

Redaktion: Bladet "Erindringer fra fortiden" udgives af Gunderup Sogns Lokalhistorisk Arkiv og Forening. Bladet er udarbejdet af Norma Nielsen og Lone Hansen.

Vi arbejder på at bladet udkommer en gang om året

Vi modtager meget gerne historier og erindringer fra vores sogn, Både til bladet og til arkivet. Vi vil gerne være behjælpelige med at få det skrevet ned. Der ligger mange historier som venter på at blive fortalt.

Bestyrelsen i Gunderup Sogns Lokalhistoriske forening:

Formand:

Elsebeth Rasmussen
Polshøjvej 15, Fjellerad
9260 Gistrup

☎ 98 33 33 92

email:

Vestervang@rasmussen.mail.dk

Kasserer:

Niels Aage Rasmussen
Gunderupvej 77
9260 Gistrup

☎ 51 74 11 17

Marie Holt

Torderupvej 58, Gunderup
9260 Gistrup

☎ 98 33 31 87

Webmaster:

Lone Højfeldt Hansen
Sdr. Tranders Vej 178 g
9260 Gistrup

☎ 98 32 36 54

e-mail:lonehh@gmail.com

Suppleanter:

Søren Haals
Oppestrupvej 115
9260 Gistrup
98 33 32 96

☎ 98 33 32 96

Norma Nielsen
Vaarstvej 329, Fjellerad
9260 Gistrup

☎ 98 33 33 89

e-mail:normanielsen1@gmail.com

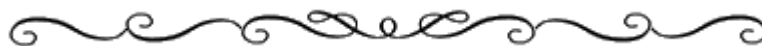
Revisorer:

Per Eriksen
Vaarstvej 20, Skovstrup
9260 Gistrup

☎ 98 31 46 66

Frederik Adamsen
Vaarstvej 106, Torderup
9260 Gistrup

☎ 98 31 45 11

OM "AHJ" Aalborg-Hadsund Jernbane

Gunderup Sogn havde igennem små 70 år, en jernbanestation. Men at sognets station var placeret i Vaarst, var ikke nogen tilfældighed.

For da man projekterede Hadsundbanen, måtte der tages store hensyn til topografien, landskabet. Man måtte udenom bakkerne. For lokomotiverne var svage.

Helst måtte der ikke være stigninger i terrænet, der afveg fra 1:100.

Altså, helst ikke over 1 meter terrænstigning, pr. 100 meter spor.

Det første ordinære tog på Hadsundbanen kørte den 1. december år 1900.

Og det klarede både den dag, og i årene der fulgte, at køre over banens højeste punkt over havet. Nemlig 36,3 meter, ved Solbjerg. Banens åbning blev starten på en blomstrende tid. Især de ti landsbyer på strækningen, som havde fået en jernbanestation, ekspanderede kraftigt i årene der fulgte.

Vaarst ikke mindst, da bygmester Larsen, i 1912, grundlagde sit savværk.

I bogstaveligste forstand, klods op ad banen.

Da AHJ, den 31. marts 1969, fløjtede afgang for det sidste tog fra Aalborg, var jeg 26 år gammel. Og for længst flyttet fra Vaarst.

For mig betød lukningen af banen ikke stort andet, end at jeg syntes det var en kortsigtet, og forkert beslutning..

Men de ansvarlige politikere mente noget andet, nemlig at banen havde mistet sin betydning.

For nogen tid siden, fik jeg lyst til at forsøge, om jeg kunne fastholde nogle "glimt fra livet ved banen", på papir. Her følger et af dem..

Glimt fra livet ved banen i Vaarst.

Denne lille landsby på kanten af mosen, min fødeby, havde engang en jernbanestation.

Da blomstrede den, trivedes, og gav i årevis arbejde til mange travle hænder.

At bygge en jernbane i slutningen af 1800tallet betød, at der skulle bruges meget menneske muskelkraft. Det leverede "banebørsterne".

De seje, måske lidt rå, nok oftest enlige mænd, der langsomt men sikkert, gravede sig frem gennem landskabet. I deres kølvand fulgte tonsvis af skærver, sveller og skinner.

Men Hadsundbanens første sporanlæg holdt kun indtil 1933. Hele strækningen måtte de efterfølgende år fornyes med nye, dobbelt så svære skinner, og sveller. Og dette arbejde trak et nyt hold "banebørster" til egnen.

En af dem, Morten, blev hængende i omegnen af Vaarst gennem resten af sit liv.

Hvorfor det lige blev den by, og dens opland aner jeg ikke. Var det måske slet ikke byen, men en kvinde der var årsag?

"Balladen", eller "BalladeMorten" som han kaldtes, ejede aldrig hverken en skovl eller trillebør. Men alt værktøj han arbejdede med opførte sig, som var det en naturlig del, eller forlængelse af hans krop...

Morten holdt ikke så længe som den bane han havde været med til at bygge.

Helbredet slap op, kun kort tid inden hans død, sidst i nitten- halvtredserne.

Han havde ikke på nogen måde sparet sig...

Skulle der knobles med møg, roer, grøfter.

Eller var der en brønd som sku' uddybes, så spurgtes efter Morten.

Og sjældent i mere end korte perioder, boede han derfor i karlekamrene rundt om på gårdene.

I kammeret hjemme hos os stod der, som flere andre steder, en "Balladen's seng" og ventede med en krølulds Madrass. Morten var lidt

uberegnelig. Men han vidste hvor der var en seng. Og han dukkede op lige så pludseligt som han kunne forsvinde igen.

"Jo tak" sa'e han til en invitation, og satte sig uden yderligere forklaringer ind på sin vante plads ved bordet. Så vidste vi knejt', at nu ville han bo, og arbejde hos os en tid.

Altid var han pinlig ren og vandkæmmet.

Fandtes der ikke andre muligheder, så var det hestenes drikkekar der fungerede som badekar.

Og selvom tøjet ku' være slidt og lappet, så var han meget omhyggelig med sin påklædning.

"LilleMor... mon du kan lave det her?" ku' han spørge min mor og vise hende en flænge i de pæne bukser...

Men kom der penge på lommen, og var trangen over ham, så satte han li'så stille roejernet, skovlen eller forken og luskede af sted... for så sjældent, efter mere end et par dage, at dukke op igen. Oftest godt forhutlet, med et par blå mærker, eller rifter i hud, eller tøj...

Næste morgen, "Balladen" var altid tidligt på benene, var han klar til at ta' fat igen.

Arbejdet svigtede han aldrig.

Men han behøvede livet igennem luft under vingerne.

Faste forhold passede ikke på hans gemyt.

Der var dog en veninde. Min mor fortalte at Morten, nogle gange når jordbærrene var modne, kom til hende med flunkende ny træ duftende spånkurv, fyldt med jordbær.

"Vil du ikke lige sætte et bånd, eller sår'n noget på den her?"

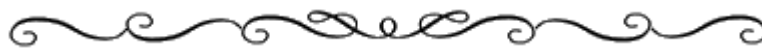
Men kræfterne slap op. Og så stækkedes denne frie fugl til et bedrøveligt flermands rum, og en ligeså bedrøvelig seng, i kommunens

gård i Ooppelstrup. Gården, som i daglig tale både kaldtes, og var "fattiggården".

Sne og sand fæg over kirkegården den bitterkolde vinterdag en lille, men trofast flok fulgte "Balladen" til graven på kirkegården i Gunderup. Præsten mente, at Morten's liv blev godt reflekteret af det rå vejr...

Men "Balladens's" instruks om at der skulle serveres gravøl blev efterfulgt.

Skrevet i sommeren 2005
Søren M. Nielsen

SIDEN SIDST

Siden sidst.....

Også i år vil jeg lige ridse op hvad der er sket af ting og sager i det forløbne år.

Lokalhistorisk forening har fået ny formand, på grund af Normas sygdom, trak hun sig sidste år ud af bestyrelsen og hvervet som formand overgik til Elsebeth. Norma bliver nu brugt som konsulent.

Arkivet er blevet renoveret fra A-Z, der er blandt andet kommet ny tæppe på og der er blevet flyttet om, så det fremstår langt mere anvendeligt. Tak til Elsebeth, Marie, Egon og Niels Aage.

Arkivet har igennem året været pænt besøgt, der har sommetider manglet stole til alle, men det er gået hver gang.

Pierre Stubler - den franske soldat, som tysk soldat under krigen, fik blomster den 11/11 kl. 11, indkøbt af Elsebeth og lagt på graven af Marie.

Bladet fra 2008 handlede mest om Arndrup. Vi er så småt begyndt at lave det nye blad som vi satser på at have klar til byvandringen.

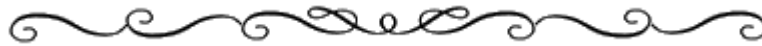
Byvandringen i 2008 var i Lundby, med ca. 30 deltagere. Leo viste os rundt, og fortalte historier - Vi var på Lundbys lille museum, som omhandler træfningen i 1864, det er en imponerende samling.

Bestyrelse og revisorer var til en hyggelig julekomsammen hos Marie og Egon.

Hjemmesiden bliver også pænt besøgt, omkring 500 om året klikker ind på vores hjemmeside.

En af fremtidsplanerne for arkivet er at komme online - vi arbejder på at få Internet, i forbindelse med renovering af præstegården.

Fjelleradgaard i 1801

Fjelleradgaard blev i 1801 beboet af Frederic Peitersen, Han fungerede som Birkedommer og Skriver ved Grevskabet Lindenberg Birk. Folketællingen i 1801 giver os et glimt af husstanden som den så ud den dag i februar 1801, hvor Folketællingen blev foretaget:

Folketællingen 1801 - Fjellerad by, Gunderup sogn.

Navn:	Alder:	Civilstand:	Stilling:Erhverv:
Frideric Peitersen	50 år	Gift	Hosbonde Birkedommer og skriver
Eleonore Elisabeth Hammer	27 år	Gift	Hans kone
Charlotte Amalie Peitersen	15 år	Ugift	Hans Datter
Johannes August Peitersen	7 år	Ugift	Deres børn
Ane Sophie Peitersen	6 år	Ugift	Deres børn
Niels Peitersen	5 år	Ugift	Deres børn
Henning Nicolai Peitersen	2 år	Ugift	Deres børn
Peder Christensen	70 år	Enkemand	Tjenestefolk
Christen Madsen	31 år	Ugift	Tjenestefolk
Niels Andersen	22 år	Ugift	Tjenestefolk
Elisabeth Davidsen	15 år	Ugift	Tjenestefolk
Dorthe Nielsdatter	46 år	Ugift	Tjenestefolk
Johanne Sørens datter	26 år	Ugift	Tjenestefolk
Kirsten Peders datter	20 år	Ugift	Tjenestefolk

Fjelleradgaard var blandt de gaard, som havde flest tjenestefolk.

Frederik Peitersen blev født omkring 1749, som søn af Henning Conrad Frederik Peitersen. Henning Peitersen nævnes bl.a. som Ridefoged på gården Havnø ved Mariager fjord. Han boede i 1784-1787 i Vive by. Han var fra 1778 birkedommer og skriver under Lindenberg Birk. Han var eksamineret dansk jurist i 1779.

Fra 1793 og til sin død i 1821 var han arvefæster på Fjelleradgaard i Gunderup sogn, under Lindenberg.

Frederik Peitersen var gift 1. gang den 14. november 1783 i Astrup kirke med Ann Elisabeth Fugl, født 1764 og død 1787. Hun var degnens datter fra Astrup.

Fra kirkebogen citeres: *"1783. Den 14de Novembr. Velædle og Velviise Hr. Friderich Peitersen, Birke Dommer ved Grevskabet Lindenburgs Bye og Jomfru Anne Elisabeth Fugl copulerede efter Kongl: Allernaadigste Bevilgning uden foregaaende Trolovelse og Tillysning af Prædikestolen."*

Han blev gift 2. gang i 1793 på Havnø med Eleonora Elisabeth Hammer, født 1882. Hun døde i 1815. Hun var datter af Niels Hammer og Agnethe Giese, Niels Hammer var forvalter på Støvringgaard ved Randers Fjord.

Frederik Peitersen fik 10 børn:

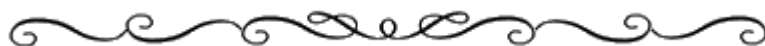
1. Ernst Heindric Peitersen (1785-)
2. Charlotte Amalie Peitersen (1786-)
3. Niss Peitersen (17)
4. Johannes August Peitersen (5.11.1794 -)
5. Ane Sofie Peitersen (1795-)
6. Niels Peitersen (ca. 1796-)
7. Anne Dorthe Peitersen (1798-1799)
8. Henning Nicolai Peitersen (ca. 1798-)
9. Christian Conrad Peitersen (1801-1882)
10. Frederik Peitersen (29.3.1803)

Efter Frederic Peitersens død var Fjelleradgaard bl.a beboes af Poul Jacob Achton, som var gift med Christiane Kathrine Winter, som var fra Flamsted. En lille krølle på den historie var at Birkedommer Peitersen stod fadder ved hendes dåb i Gunderup kirke.

I en periode omkring 1840, efter Poul Jacob Achtons dødsfald, var Fjelleradgaard beboet af Jacob Hjort, som havde været ejer af Thustrup i Fræer sogn, som var gået videre til.

I folketællingen 1850 boede en Overforpagter Færch, ham har vi ikke kunnet finde noget om.

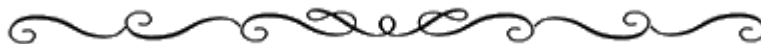
I dag beboes Fjelleradgaard af Dahl-slægten, som har haft gården i eje gennem flere generationer.

Hjælp os

Vi savner - mangler hårdt et eller flere mennesker med pc-erfaring, som kunne afse tid til at hjælpe mig. Der må være nogen, som har god tid og som kunne tænke sig bruge sine færdigheder til at give en hånd med registreringen. Hvis der en eller flere der har lyst, så vil vi blive glade, meget endda.

Husk, inden man kasserer noget skriftligt eller billeder, lige at give os et praj. Selvom man måske ikke selv synes det er noget værd, kunne det jo være det for eftertiden. Hvor mange af vore børnebørn aner noget om f. eks. Rationeringsmærker.

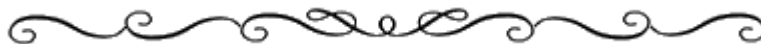
Kig ind

På Foreningen og arkivets hjemmeside:

www.gunderupsogn.dk

Her ses tidligere artikler, adresser og links til andre sider med indhold fra Gunderup sogn. Med tiden vil der komme billeder på siden, idet arkivet er blevet bevilliget et digitalt kamera.

Siden opdateres, når der er nyheder.

Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv.

Arkivet har til huse på følgende adresse:
 Gunderup Sogns Lokalhistoriske Arkiv
 Gunderup Præstegård
 Gunderupvej 1, Gunderup
 9260 Gistrup

Formand:

Elsebeth Rasmussen
 Polshøjvej 15, Fjellerad
 9260 Gistrup
 ☎ 98 33 33 92
 email: Vestervang@rasmussen.mail.dk

Lokalhistorisk forening:

Indmeldelse kan ske ved henvendelse til kassereren:
 Niels Aage Rasmussen
 Gunderupvej 77
 9260 Gistrup
 ☎ 51 74 11 17

Hvis man har ønske om at besøge, eller på anden måde vil kontakte arkivet udenfor åbningstid, er man velkommen til at rette henvendelse til formanden eller en af foreningens bestyrelsesmedlemmer, se side 3.

